§ 116 Mošuvnnat – *joatkka.*

§ 116.2 M 653 – Got Sámediggi meannuda gáibiduvvon duođaštusaid

Áššegirjjit
- Dievasčoahkkin beavdegirji 2026-05-19—21, § 32
- M 653 Jennie Granbergas 2026-05-20, dnr 2026-1062
- Stivrra beavdegirji 2026-06-22—23, § 86.1

Ášši ovdánbuvttii: Eva Martinsson

Jennie Granberg lea buktán mošuvnna miessemánu 20. b. 2026 mas son evttoha:

ahte Sámedikki hálddahus galget álo fuolahit čálalaš čilgehusaid ja duođaštusaid maid lávdegottiid ja válbmemiid áirasat gáibidit ja man ulbmiliin lea álkkidit sin mearrádusaid,

ahte áirasat eai galgga dárbbašit máksit divvagiid go gáibidit áššebáhpáriid ja ekonomalaš raporttaid, mat leat lávdegottiid ja dievasčoahkkináirasiid mearridemiid várás,

ahte Sámedikki hálddahus galgá dáhkidit čielga ja rabas bargomálle mo meannudit go duođaštusat gáibiduvvojit, mas áirasiid vuoigatvuohta oažžut dieđuid dáhkiduvvojit.

———————

Stivra mearridii geassemánu 22. – 23. b. 2026, § 86.1

ahte gohčču hálddahusa válbmet ášši vieru mielde, eahpepolitihkalaččat, rievttálaččat ja áššálaččat ja maid čilget ovddit mearrádusaid áššis.

Evttohusa ákkat
Ahte ožžot releväntа čálalaš dieđuid, lea vuođđu dasa ahte lávdegottit ja áirasat galget sáhttit buriid mearrádusaid dahkat. Demokratiijas lea hui dehálaš ahte álbmotválljejuvvon ovddasteaddjit ožžot dokumeanttaid ja dieđuid maid jerret iežaset doaimmas, ja eaige galgga leat makkárge hehttehusat ja golut.

Hálddahusa ášši válbmen
Áirasiid vejolašvuohta oažžut dieđuid
Áššiid ja áššebáhpáriid dieđut ovdal politihkalaš mearrádusaid Sámedikki dievasčoahkkimis leat regulerejuvvon Sámedikki bargoortnega §§ 25–33 vuođul. Das boahtá ovdán ahte lea stivrajođiheaddji, gii mearrida makkár dokumeanttat galget addojuvvot lahtuide ja várrelahtuide.

§ 116 Mošuvnnat – *joatkka.*

§ 116.2 M 653 – Got Sámediggi meannuda gáibiduvvon duođaštusaid – *joatkka.*

Stivrra ja eará lávdegottiid mearridusevttohusat galget goitge leat mielde áššebáhpáriin.

Njuolggadusat mat gusket áššiide ja áššebáhpáriidda go Sámedikki stivra ja lávdegottit galget dahkat politihkalaš mearrádusaid regulerejuvvojit stivrra ja lávdegottiid bargoortnegis, §§ 25–27. Maiddái dáid orgánain mearrida jođiheaddji makkár áššebáhpáriid áirasat ja sadjásaččat galget oažžut. Goappašiid njuolggadusain boahtá ovdán ahte áššit galget válbmejuvvot ja áššiin galget leat duogášdieđut maid stivra dárbbaša go galgá mearridit áššis.

Eaktun Sámedikki mearrádusprosessii lea ahte áirasat ožžot seamma dieđuid mearrideapmái ovdal go áššit meannuduvvojit. Jos bohtet liigedieđut, de galget buot áirasat guoskevaš orgánas oažžut daid. Dasto ii leat hálddahusa geatnegasvuohta liige dieđuid dahje guorahallamiid addit ovttaskas áirasiidda maid ovddasvástideaddji orgána ii leat gáibidan. Dákkár bargovuohki sáhttá dagahit ahte áirasat ožžot iešguđetlágan dieđuid go galget mearridit ášši. Makkár áššit leat dehálaččat ášši ráhkaneapmái galggašii ain leat ovddasvástideaddji jođiheaddji ovddasvástádus.

Dasto ii gávdno oppalaš mearrádus, mas boahtá ovdán ahte ovttaskas áirasiin lea álo vuoigatvuohta oažžut buot čielggademiid, guorahallamiid dahje sierra čálalaš čielggademiid hálddahusas. Hálddahus galgá iežas mearriduvvon doaimma ektui vuoruhit gustovaš bargoortnegiid ja resurssaid. Dasto sáhttá ahte dihto dieđuid almmuheamit sáhttet leat ráddjejuvvon lágas, om almmolašvuođa- ja čiegusvuođalágas. Evttohus ahte hálddahus galgá "álo addit" gáibiduvvon duođaštusaid árvvoštallojuvvo leat badjelmearálaš.

Dieđuid divvaga birra
Sámedikki áirasiin leat dattege, ovttaskas olmmožin, seamma vuoigatvuohta almmolaš olmmožin gáibidit almmolaš dieđuid Sámedikkis, earret dieđuid mat gullet ášši meannudeapmái. Dákkár gáibádus iskojuvvo mearrádusaid mielde mat gusket stáhta eiseválddiide. Jos dieđuid oažžu almmolašvuođaprinsihpaid vuođul, de šaddá máksit divvaga divatnjuolggadusortnega ja eará mearriduvvon njuolggadusaid mielde. Váikko olmmoš seammás lea Sámediggeáirras, de dat ii rievdat eiseválddi geatnegasvuođaid ja vejolašvuođaid čuovvut daid njuolggadusaid go addet dieđuid.

Mošuvnna evttohus ahte oppalaš divatgielddus áirasiidda árvvoštallojuvvo ahte dat mearriduvvo dálá rutiinnain ja belohahkii lea mielde njuolggadusain go guoske almmolaš dieđuid addimii

§ 116 Mošuvnnat – *joatkka.*

§ 116.2 M 653 – Got Sámediggi meannuda gáibiduvvon duođaštusaid – *joatkka.*

Diehtogieđahallan rutiinnaid birra
Sámedikki doaibma stivrejuvvo Sámediggeortnega ja bargo- ja delegašuvdnaortnegiid bokte. Dát stivrejit eiseválddi ovddasvástádus juohkima ja hálddahuslašproseassaid. Mošuvnna ulbmil lea dáhkiidat čielga ja rabas rutiinnaid, muhto dát čađahuvvo juo dálá stivrendokumeanttaiguin. Jos lea dárbu ain eanet čielggadit, de eiseválddi rutiinnat árvvoštallojuvvojit dađistaga ovdánahttinbarggus.

Árvvoštallan
Mošuvnnas bohtet ovdán dehálaš áššit nugo oahpásmuvvan, dieđuid addin ja áirasiid eavttut doaimmahit iežaset barggu. Dát prinsihpat leat vuđolaš áššit Sámedikki demokráhtalaš barggus. Seammás árvvoštallojuvvo ahte eanaš oassi mošuvnna ulbmiliin leat mielde dálá bargovugiin, stivrendokumeanttain ja lágain, mat stivrejit Sámedikki doaimma stáhta eiseváldin.

Mošuvnna vuosttas ahte-cealkka mearkkaša praktihkalaččat ahte ovttaskas áirasat ožžot vuoigatvuođa mearridit makkár dieđuid hálddahus galgá addit ja doalahit. Dákkár ortnet ii soaba ovddasvástádus juohkimii mii dábálaččat leat politihkalaš stivrejuvvon organisašuvnnaide ja eiseválddiide, main áššiid ráhkkaneami ovddasvástádus leat lávdegottiin, stivrras dahje daid jođiheaddjiin. Danin árvvoštallá jođiheaddji ja ovddasvástideaddji hálddahusorganisašuvdna makkár dieđut leat dehálaččat meannudeapmái, iige ovttaskas áirras.

Dán duogáža dieđuid vuođul árvvoštallo ahte mošuvdna ii dagat makkárge rievdadusaid dálá njuolggadusaide dahje bargovugiide.

Stivrras lea seamma oaivil go mii válbmemis boahtá ovdán

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte hilgut mošuvnna.

§ 116 Motioner– *forts.*

§ 116.2 M 653 – Hantering av begärda underlag från Sametingets kansli

Dokument
- Plenumsprotokoll 2026-05-19—21, § 32
- M 653 av Jennie Granberg 2026-05-20, dnr 2026-1062
- Styrelseprotokoll 2026-06-22—23, § 86.1

Föredragande: Eva Martinsson

Jennie Granberg har den 20 maj 2026 inlämnat en motion där hon föreslår:

att Sametingets kansli ska utan undantag tillhandahålla skriftliga förklaringar och underlag som begärs av ledamöter i nämnder och beredningar, i syfte att underlätta deras beslutanderätt,

att det inte tas ut någon avgift av ledamöter för att ta del av handlingar och ekonomiska rapporter som är avsedda för nämnden eller plenumsledamöternas beslutande,

att Sametingets kansli ska säkerställa en tydlig och transparent rutin för hantering av begärda underlag där ledamöternas rätt till information tryggas.

Styrelsen beslutade 22 – 23 juni 2026, § 86.1

att uppdra till kansliet att bereda motionen enligt praxis, så som opolitiskt, rättsligt och sakkunnigt samt redovisa tidigare beslut i ärendet.

Skäl för yrkandena
Att kunna ta del av relevanta skriftliga underlag är en grundläggande förutsättning för att nämnder och ledamöter ska kunna fatta välgrundade beslut. I en demokrati är det av yttersta vikt att de folkvalda ges tillgång till de dokument och den information som efterfrågas i tjänsteutövningen, utan onödiga hinder eller kostnader.

Kansliets beredning av ärendet
Om ledamöters tillgång till underlag
Underlag för ärenden och handlingar inför politiska beslut i Sametingets plenum regleras i Sametingsordningen under §§ 25-33. Av denna framgår att det är ordförande som avgör vilka handlingar som ska tillställas ledamöter och ersättare.

§ 116 Motioner– *forts.*

§ 116.2 M 653 – Hantering av begärda underlag från Sametingets kansli – *forts.*

Styrelsens och övriga nämnders förslag till beslut ska dock alltid medfölja handlingarna.

Underlag för ärenden och handlingar inför politiska beslut i Sametingets styrelse och nämnder regleras i Arbetsordning för styrelse och nämnder under §§ 25-27. Även för dessa organ är det ordförande som avgör vilka handlingar som ska tillställas ledamöter och ersättare. I båda regelverken framgår att ärenden ska beredas och förses med erforderliga beslutsunderlag.

Sametingets beslutsprocess bygger på att ledamöterna ges tillgång till gemensamma beslutsunderlag inför ett ärendes behandling. Om kompletterande underlag tas fram bör dessa göras tillgängliga för samtliga ledamöter i det beslutande organet. Kansliet bör därför inte vara skyldigt att på begäran av enskilda ledamöter ta fram särskilda underlag eller analyser som inte efterfrågats av det ansvariga organet. En sådan ordning riskerar att leda till att ledamöter har olika informationsunderlag vid beslutsfattandet. Bedömningen av vilka underlag som är nödvändiga för ett ärendes beredning bör även fortsättningsvis ske inom ramen för ansvarig ordförandes beredningsansvar.

Det finns därmed ingen generell bestämmelse som innebär att enskilda ledamöter har en ovillkorlig rätt att få alla efterfrågade utredningar, analyser eller särskilt framtagna skriftliga förklaringar från kansliet. Kansliet måste inom ramen för sitt uppdrag prioritera verksamheten enligt gällande arbetsordningar och resurser. Vidare kan utlämnande av vissa uppgifter begränsas av författningsreglering, exempelvis offentlighets- och sekretesslagstiftning. Förslaget att kansliet "utan undantag" ska tillhandahålla efterfrågade underlag bedöms därför vara alltför långtgående.

Om avgifter för handlingar

Sametingsledamöter har dock, i egenskap av enskilda personer, samma rätt som allmänheten att begära ut allmänna handlingar från Sametinget utöver de handlingar som ingår i ett ärendes beredning. Sådana begäranden prövas enligt de bestämmelser som gäller för statliga myndigheter. Om handlingar lämnas ut med stöd av offentlighetsprincipen tas avgifter ut i enlighet med avgiftsförordningen och andra tillämpliga bestämmelser. Att en person samtidigt är ledamot i Sametinget förändrar inte myndighetens skyldigheter eller möjligheter att tillämpa dessa regler vid utlämnande av handlingar.

Motionens förslag om ett generellt avgiftsförbud för ledamöter bedöms därför reglerat genom befintliga rutiner och delvis redan omfattat av de regelverk som gäller för utlämnande av allmänna handlingar.

§ 116 Motioner– *forts.*

§ 116.2 M 653 – Hantering av begärda underlag från Sametingets kansli – *forts.*

Om rutiner för informationshantering

Sametingets verksamhet styrs genom Sametingsordningen samt tillhörande arbets- och delegationsordningar. Dessa reglerar ansvarsfördelning och administrativa processer inom myndigheten. Motionens intention att säkerställa tydliga och transparenta rutiner bedöms därför vara tillgodosedd genom befintliga styrdokument. Om behov av ytterligare förtydliganden identifieras kan sådana hanteras inom ramen för det löpande utvecklingsarbetet av myndighetens rutiner.

Bedömning

Motionen lyfter viktiga frågor om insyn, informationsförsörjning och förutsättningarna för förtroendevalda att utöva sina uppdrag. Dessa principer är grundläggande för Sametingets demokratiska arbete. Samtidigt bedöms motionens syfte redan i stor utsträckning omfattas av befintliga arbetsformer, styrdokument och den lagstiftning som reglerar Sametingets verksamhet som statlig myndighet.

Motionens första att-sats innebär i praktiken att enskilda ledamöter ges rätt att avgöra vilka underlag kansliet ska ta fram och tillhandahålla. En sådan ordning överensstämmer inte med den ansvarsfördelning som normalt gäller inom politiskt styrda organisationer och myndigheter, där ansvaret för ärendets beredning ytterst ligger hos ansvarig nämnd, styrelse eller dess ordförande. Det är därför ordföranden och ansvarig tjänsteorganisation som har att bedöma vilka underlag som är erforderliga för beslut, inte den enskilda ledamoten.

Mot denna bakgrund bedöms motionen inte föranleda någon förändring av nuvarande regelverk eller arbetsformer.

———————

Styrelsen ansluter sig till beredningen.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att avslå motionen.